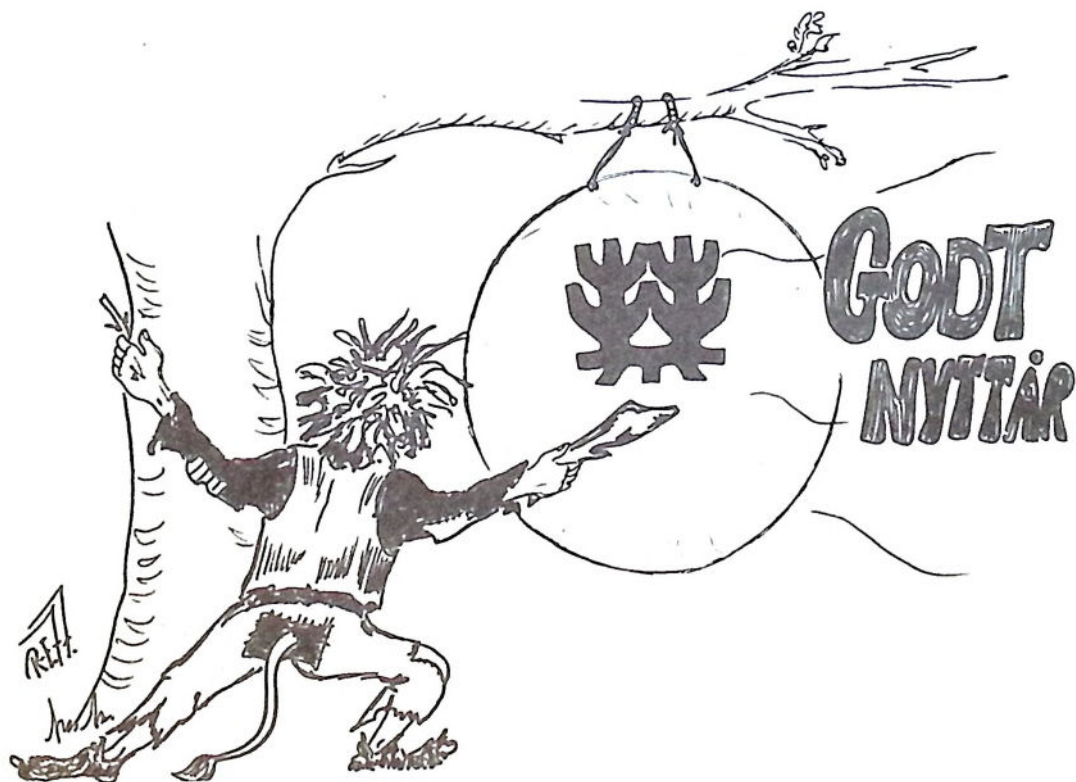

2205/15

6/9. 78.

natur vest

4 1977

«ØKOLOGER ER EN MERKELIG GRUPPE MENNESKER»

De tror at man bør prøve å fatte konsekvensene av handlinger - før man handler. " (Cole 1969)

Dessverre ser det ikke ut til at vårt samfunn har særlig mange økologer. Eller tyder alle våre kortsiktige handlinger på at kløften mellom økologene og oss andre er for stor ?

VESTLANDSKE NATURVERNFORENING

Massemedia sørger for at vi kjenner til problemer som: ikke fornybare ressurser, energiknapphet, befolkningseksplosjon, matmangel, erosjon, uttørking etc. Men er det slik at vi som egentlig aldri lærte noe om SAMMENHENGEN ikke ser disse problemene i forbindelse med egne handlinger? Og hvorledes er det med ungdommens og barnas evne til å se sammenhengen? Legger SKOLEN VEKT på dette helt sentrale spørsmålet?

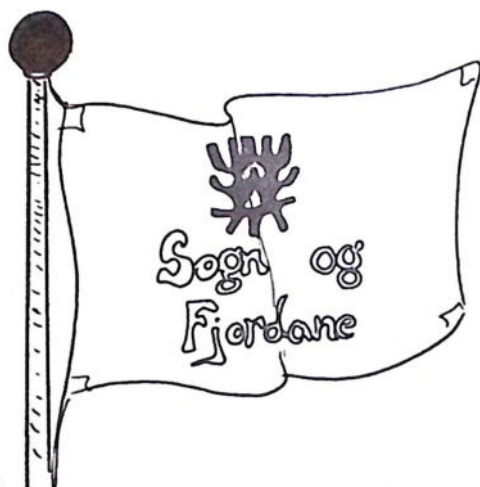
VNV mener dessverre nei. Og vi mener at spesielt i de første skoleårene skulle barna få lære om sammenhengen i naturen. Vi får ganske ofte henvendelser fra lærere som ber om natur- og miljøvern-stoff. Derfor har vi samlet det vi har kommet over av materiell som kan brukes i undervisningen. I lokalene våre på Bryggen har vi en liten permanent "utstilling" - uhyre enkel - av det vi har. Vi har også laget en liste over bøker til gjennomsyn, ev. kort lån: generell opplysningslitteratur, og gratismateriell. Denne listen sender vi med glede til interesserte. Vi blir også glad når interesserte lærere finner veien til vårt kontor.

For 3. gang sendte vi også i høst ut arbeidsheftet "VI VIL VERNE" til alle 2.klassingene i Bergen kommune - gratis - , og positive reaksjoner har vi fått i år også. Vi har fortsatt noen hefter igjen, hvis lærere har bruk for flere.

At alle landets politiske partier har programfestet natur- og miljøvern er vel og bra og et stort fremskritt. Det hjelper bare så lite hvis vi ikke - og det gjelder oss alleforstår at en holdningsendring er nødvendig.

Må vi ikke da gjøre alt vi kan for at iallfall de som er unge i dag får sjansen til å skjønne hva det dreier seg om?

GODT NYTT ÅR! Rezi Faye

SOGN og FJORDANE egen kretsforening?

I dag favner som kjent Vestlandske Naturvernforening over to fylker, Hordaland med Bergen og Sogn og Fjordane. Kontakten mellom kontoret i Bergen og distriktene i Hordaland har vært brukbar. Dette skyldes at Bergen ligger noenlunde sentralt i fylket, hvilket i sin tur har ført til at kommunikasjonene med distriktene stort sett har strålt ut fra byen.

Når nå spørsmålet om å skille ut Sogn og Fjordane som egen kretsforening påny er dukket opp, har dette både en historisk og en aktuell bakgrunn. Ønsket om egen kretsforening har ligget latent og vært diskutert tidligere, men er bare aldri blitt realisert, selv om de kommunikasjonsmessige forhold mellom Bergen og fylket har vært og fremdeles er tungvinte. Det som nå har aktualisert spørsmålet er kraftutbyggingsplanene i fylket. Her trenges åpenbart en innsats fra naturvernhold, og en vil nå i første omgang prøve på å samle kreftene. En regner med at en kretsforening som må stå på egne ben vil være mer slagkraftig enn slik forholdene er i dag. Selv om en er kommet forbi "spekulasjonsstadiet" er det langt frem og høyt opp før praktiske tiltak kan settes i

verk for å få foreningen lovformig stiftet. Formelt må bl.a. saken taes opp og avgjøres på et representantskapsmøte.

Under enhver omstendighet regner en med at en kretsforening for Sogn og Fjordane må legges opp etter et noe annet mønster enn det vanlige. Kommunikasjonene og den spredte bebyggelse peker i retning av et desentralisert mønster, men for tiden er det for tidlig å si noe mer om hvordan den endelige løsning vil bli. Ovenstående må derfor bare betraktes som en foreløpig orientering til våre medlemmer.

UTKAST TIL
KOMMUNEPLAN FOR BERGEN
1978 - 1985

Målsettinger
Arealbruksplan 1978 - 1985
Tiltaksplan 1978 - 1981

Rådmannens forslag

Det har kanskje gått mange av våre medlemmer hus forbi at det i høst er kommet ut en kommuneplan (generalplan) for Bergen. Dette er etter vårt skjønn et viktig dokument, som trekker opp en plan for byen og dens borgeres ve. og vel ganske langt frem i tiden. VNV har derfor gjennomgått planen og sammenfattet våre bemerkninger til tre av dens kapitler i et brev til Bergen Kommune. (interesserte medlemmer kan etter anmodning få tilsendt en kopi av brevet.)

Forøvrig kan hele planen kjøpes i Rådhuset for kr. 10.-) Trafikk-transport-terminaler. Foreningens innvendinger går her på planens ensidige anbefaling av Sjølinjen i Syd. Som belegg for vårt syn viser vi til § 7 i den nye planleggingsloven hvis intensjoner på vesentlige punkter går mot kommuneplanens forutsetninger. Vi siterer fra brevet: "På dette grunnlag vil Vestlandske Naturvernforening igjen på det sterkeste anmode om at alternativet lang tunnel fra Paradisområdet til Kristianborg blir tatt med i kommuneplanen". Når det gjelder innfartsveien fra nord, lar vi også sitat fra brevet tale: "Arealbruksplanen viser at Sandviken skal være boligområde. Det planlagte store veikrysset på Slaktehustomten vil virke sterkt forstyrrende i et boligområde, og spesielt være ødeleggende for de gamle bomiljøene i Rosesmuggrenden og Skuteviken. Vi mener derfor at vedtaket om Slaktehuskrysset bør revurderes". Vi fortsetter sitatene når det gjelder kollektiv trafikk: "Vestlandske Naturvernforening er enig i at lokalbane vil være den riktige løsningen på kollektivtrafikken nå og i fremtiden, og er glad for at dette vedtaket er slett i kommuneplanen. Vi savner imidlertid inntegnet trasé for lokalbane fra Bergen sentrum og sydover både på Arealbruksplanen (kartbilag A 1) og på Ervervsarealer - Terminaler - Transport-system (kartbilag B 1). Stasjon er inntegnet på Nesttun. Vi mener det må ha betydning for lokalbanesakens videre fremdrift at traséen for sydgående lokalbane kommer med i kommuneplanen på samme måte som lokalbanen fra sentrum og nordover, og anmoder om at så skjer".

For nye hovedveier eller opprusting og utvidelse av nåværende veier i.h.t. kartbilag A 1, vil vi anmode om at tunneler blir planlagt i størst mulig utstrekning. Det fremgår av Arealbruksplanen at hovedveiene har meget lange strekninger gjennom jordbruks- og boligområder. Vi henviser også i denne forbindelse til § 7 i forslag til ny planleggingslov".

Teknisk hovedforsyning - Vannforsyning

"Det er viktig ved valg av nye drikkevannskilder at dette ikke skjer på bekostning av andre samfunnsverdier som for eks. jordbruksinteresser, friluftsliv eller områder av særlig landskapsmessig verneverdi."

Avløpsdisponering.

"På kartbilag B 4 er de planlagte kloakkrenseanlegg inntegnet, uten angivelse av hvilke type renseanlegg som planlegges. Det synes imidlertid å fremgå av Rammeplanen for avløpsdisponering at økonomiske hensyn fører til at man istedenfor å gå inn for kjemiske renseanlegg satser på vanlige silanlegg, som bare tar seg av de estetiske forurensningene. Bl.a. gjelder dette utslipp til Raunefjorden, som i 1985 vil motta kloakk fra 34.360 person enheter. Arnavågen har etter vår mening nådd grensen for hva den kan tåle av kloakkutslipp."

Fritid og rekreasjon.

"Når det gjelder friluftsområder ved sjøen synes Vestlandske Naturvernforening at der i planen er lagt ensidig vekt på småbåthavner. Etter vår mening burde badeplasser i nærmiljøet vært høyere prioritert. Vi savner også konkrete planer for sykkelstier, både under overskriften "foreslåtte tiltak og på kartbilag B 6." Det vil føre for langt å sitere hele brevet, som er på 6 tettskrevne sider, så oven-

stående får bare være en smakebit på hva VNV mener er vesentlige bemerkninger til planen - som en kort orientering for våre medlemmer.

Kommuneplanen er utstilt i Vesta Hygeas vinduer.

Vannkraft og miljø

Ved Bergen Lærerskole er det utgitt et hefte "Vannkraft og miljø", beregnet på undervisning i ungdomsskolen og til selvstudium. Det er utarbeidet av Atle Pedersen, Jacob Lund og Anne Martinsen. Prosjektleder og redaktør har vært Magne Angvik.

Heftet er forsynt med fotografier, tegninger, kart og tabeller. Konkrete eksempler fra Kraftutbygging og dens virkninger på natur og lokalmiljø er hentet fra Eidfjord Nord. Første kapitel behandler vannkraft som energikilde og informerer mer generelt om vassdragsutbygging og kraftkrevende industri. Av spesifikke opplysninger kan nevnes en kort omtale av forbruket ved Norsk Hydros smelteverk på Karmøy. Det almene forbruk sett i forhold til myndighetenes prognoser blir også berørt. I det andre kapitel har som overskrift "Økologi og vannkraft". Det gir en presentasjon av livsprosessene i Sysenvatn og Bjoreio og av hvordan reguleringene virker på øko-systemet og fiskebestanden. Utover dette greies det naturligvis også ut om det som kan komme til å skje med plante- og dyrelivet i de berørte områder på Hardangervidda.

Fjerde kapittel tar for seg kraftutbyggings-virkninger på lokalsamfunnet i Eidfjord. Det berører bosetningsmønstrer, behovet for nye arbeidsplasser, primærnæringene og sosiale og kulturelle faktorer. Vi får også et innblikk i det motsetningsforholdet som oppsto mellom eidfjordingene og kommunesentret i Ullensvang før kommunen ble delt. Over flere avsnitt gis det en oversikt over de inntekter som vil tilflyte bygda som følge av utbyggingen, og de ytelser som NVE har forpliktet seg til å bidra med, som for eks. boliger til arbeiderne, forsamlingslokale osv. Anleggsarbeidet forandrer livsmønsteret og gir nye vaner. De innbygginger som er engasjert i utbyggingen, blir avhengig av den nye levestandarden som dette arbeidet gir dem. Derfor er det viktig at det reises ny industri som kan gi bygda varige arbeidsplasser når anleggsperioden er over. Foreløpig er det vanskelig å spå noe om fremtiden for bygda.

Det nest siste kapitlet belyser de konflikter som oppstår mellom naturverninteresser og utbyggerinteresser. I Eidfjord var som kjent, omtrent hele befolkningen for å bygge ut. Videre tas her opp motsetningen mellom utbyggingskommune og storsamfunnet, hvor sistnevnte er den sterkeste part. I det siste kapitlet får vi vite litt om alternative energikilder: atomkraftverk, vindkraft, solenergi, flo og fjære høvstrømmer, jordvarme og utnyttelse av avfall.

Det er lagt vekt på å gi saklig og nøytral informasjon i dette heftet, slik at leserne skal bli i stand til å ta en selvstendig avgjørelse om de er for eller imot vassdragsregulering. Vi får mange nyttige opplysninger under lesingen, og heftet vil utvilsomt være av verdi for dem som stiller med et overflatisk kjennskap til energiproblematikken.

Men vi må protestere mot et kart på s. 25 som viser avstanden mellom utbygget og utbyggbare vannkraft i Norge (1974). Kilden her er NOU 1974:55. Kartet bygger på beregninger som viser at dersom Norges totale årsnedbør ble utbygget, ville det kunne produseres 556TWh (1TWh = 1 milliard KWh) men at det ikke er lønnsomt å bygge ut mer enn 25%. Her er det imidlertid alvorlige begrepsforvirringer ute og går om vårt vannkraftpotensiale. Beregningene har nemlig som utgangspunkt den teoretiske energi alle regndråper har i seg fra de treffer jordoverflaten, til de renner ut i havet. Tallet 25% kan få en til å tro at 75% av våre vassdrag vil forbli urørt. Det er imidlertid i beregningene ikke tatt hensyn til at mesteparten av de 75% er vann i oppsamlingsfasen.

Berit Midttun.

Var det noen du glemte å gi en

J U L E G A V E ?

For 5 kroner kan du gjøre det godt igjen. VNVs 50-års jubileumsbok

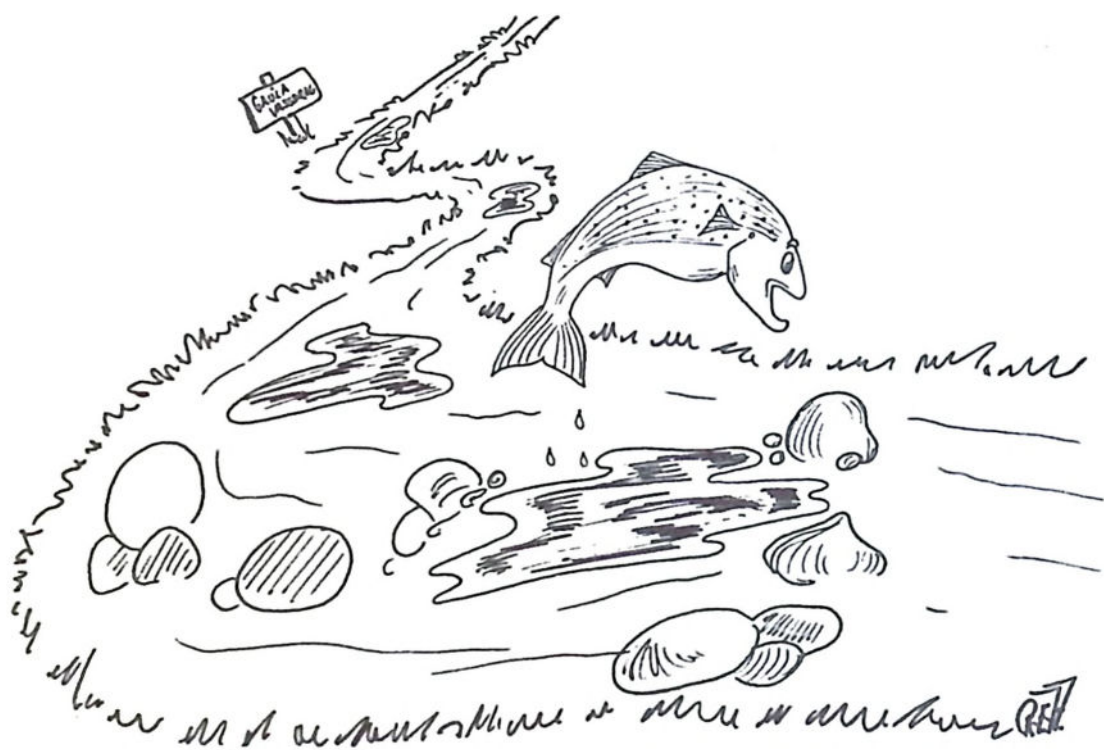
Stå vakt om naturen

Vestlandske Naturvernforening
1918 - 1968

kan du få for denne prisen om du henvender deg til vårt kontor.

Gaularvassdraget

led en krank skjebne på fylkestinget for Sogn og Fjordane i november. Representantene presterste å ikke ta hensyn til "en fyldig, tverrfaglig rapport om Gaularvassdraget" - utarbeidet for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen og Vassdragsdirektoratet av de tre faginstuttene Norsk Institutt for Vannforskning, Laboratoriet for-

ferskvannsøkologi og innlandsfiske og Fiskerikonsulenten i Vest-Norge allerede i juni i år. Utvalgets konklusjon var drepende for kraftutbyggerne- og siste ord i saken er ennå ikke sagt.

I så måte er det vel overflødig for interesserte medlemmer å vise til de firespaltede oppslag i Bergens Tidende 23. og 26.11. og hjertesukket "Ynskjemål".

VEDTEKTSENDRING

Et tidligere nummer av NATUR VEST meddelte vi at styrets forslag til vedtektsendringer, referert i nr. 1 1977, ble vedtatt på VNVs årsmøte. Som dere vil huske, vedrører endringene Natur og Ungdom, og de er kommet i stand for å bringe kretsforeningens vedtekter i samsvar med forbundets.

Det vil ikke bli trykket nye vedtekter siden det ville medføre ekstra omkostninger og papirforbruk. Forat de forandringer som er gjort, ikke skal "gå hus forbi" hos våre medlemmer, gjentar vi dem her og ber om at dere må være oppmerksomme på dem.

I § 3 Medlemskap utgår 2. og 3. avsnitt. Til erstatning for disse rykkes inn: Som medlemmer av VESTLANDSKE NATURVERNFORENING opptas

- a) personlige medlemmer. Enkeltpersoner som betaler den årlige kontingent eller en engangskontingent som er minst det 20-dobbelte av den årlige kontingent.
- b) støttemedlemmer. Organisasjoner, foreninger, klubber, institusjoner, bedrifter og kommuner som betaler en årlig kontingent som bør være minst 10 ganger den årlige kontingent for personlige medlemmer.

I § 4, 2. avsnitt går "samt medlemmer av ungdomsorganisasjonen" ut. I 3. avsnitt, 2. punktum føyes til: "som fastsatt i § 9." 6. avsnitt går ut.

I § 5 går inn som nytt 2. avsnitt:

"Ett medlem med varamann velges som representant for ungdomsorganisasjonen"

I § 9, 2. avsnitt skal siste ord "arbeidsutvalg" erstattes med "landsstyre".

4. avsnitt erstattes med:
"Ungdomsorganisasjonens medlemmer er samtidig medlemmer av VESTLANDSKE NATURVERNFORENING uten at det betales kontingentandel, og uten å telle med ved VNVs representasjon i NNVs representantskap. De har møterett på VNVs årsmøte. Ved avstemning og valg på VNVs årsmøte har medlemmene av ungdomsorganisasjonens lokale klubber stemmerett i forholdet 1:10 medlemmer. Ungdomsorganisasjonens lokallag ordner seg internt etter sine egne vedtekter og er ansvarlig for sin egen økonomi."

Med hensyn til det endrede 4. avsnitt i § 9, så er "forholdet 1:10 medlemmer" å forstå slik:

10 - 19	1	stemme	
20 - 29	2	"	
30 - 39	3	"	o.s.v.

Ved nyttårsskiftet
er tiden inne til å tegne nye medlemmer. Er det noen blant venner og kjente du vet er interessert i vårt samfunnsgagnlige arbeid, men som det hittil ikke har vært anledning til å kontakte - så gjør det altså nå. Fra og med 1978 er kontingenten kr. 50.- årlig. Send oss en lapp med navn og adresse - eller ring oss i kontortiden.

VALGKOMITEEN ber om forslag til nye tillitsmenn i foreningen. Det gjelder i første rekke styremedlemmer og varamenn. I løpet av høsten er dessverre vårt styre blitt kraftig amputert. To av medlemmene har forlatt Bergen. Dertil kommer som tidligere kunngjort at formannen av private grunner ikke ser seg i stand til å delta aktivt i foreningsarbeidet.

Vi trenger altså i høy grad friske krefter. Betenk deg ikke på å sende inn ditt forslag. Adressen er fremdeles: JACOBSEFJORDEN, Bryggen, tlf. 218364 tirsdag og torsdag kl. 11.30 - 14.30.

Forslagsfrist 15. januar 1978.

NATUR VEST

Utgitt av Vestlandske Naturvernforening, Jacobsfjorden, Bryggen. Postboks 1201, 5001 Bergen. Telefon 21 83 64. Kontortid: Tirsdag og torsdag kl. 11.30 - 14.30. Redaktør: Baard Isdahl. I redaksjonen: Berit Middtun. Tegninger: Rolf-Erik Smith-Jørgensen.
